

HOUT SOORTEN GEBRUIKT VOOR MODELLEN SIDNEY & GULLIVER

EIKEN *Quercus alba L.*

Andere namen: Wit Amerikaans eiken (België), Chêne blanc d'Amérique (Frankrijk), Amerikanische Weisseiche (Duitsland), American white oak (Groot-Brittannië). **Groeigebied:** Het beste Amerikaans wit eiken groeit, afhankelijk van de soort, voornamelijk in de oostelijke helft van Noord-Amerika en Zuidoost-Canada. **Boombeschrijving:** Afhangelijk van de groeiomstandigheden 25-38 m hoge boom, lengte takvrije stam 12-15 m, diameter 0,9-1,2 m, maximaal 1,6 m. **Houtbeschrijving:** Kwartiers gezaagd hout vertoont karakteristieke glanzende 'spiegels', veroorzaakt door de brede stralen. Het hout is ringporig waardoor op het dosse vlak een vlam-tekening ontstaat. **Bijzonderheden:** Nat hout is corrosief in contact met ijzer. Blauwzwarte verkleuringen zijn het gevolg van de reactie tussen ijzer en het looizuur (tannine) in het hout. Eiken in contact met cement of beton zal het uitharden hiervan vertragen. **Toepassingen:** Meubelen, geveltimmerwerk, scheepshuiden, vloeren, trap treden, trapeleuningen, constructiehout, vaten (in Noord-Amerika speciaal voor whiskeyvaten), speelgoed, tafels en verder voor alle normale toepassingen zoals bij Europees eiken.

EIKEN RUSTIEK *Quercus robur L.*

Andere namen: Belgisch, Duits, Frans, inlands, Pools, Roemeens, Slavonisch, Spessart eiken, afhankelijk van de herkomst (Nederland), chne (Frankrijk), Eiche (Duitsland), oak (Groot-Brittannië). **Groeigebied:** Europa en Klein-Azië. **Boombeschrijving:** Hoogte 18-30 m, maximaal 45 m. De rechte takvrije stam is maximaal 15 m lang en heeft een diameter van 1,2-1,8 m. De eikenboom kan een hoge leeftijd (400 jaar) bereiken. **Houtbeschrijving:** Eiken kernhout heeft een geelbruine tot donkerbruine kleur en steekt duidelijk af tegen het 2550 mm brede bleekbruine spint. Kwartiers gezaagd hout vertoont karakteristieke glanzende 'spiegels', veroorzaakt door de brede stralen. Het hout is ringporig waardoor op het dosse vlak een vlamtekening ontstaat. **Bijzonderheden:** Nat hout is corrosief in contact met ijzer. Blauwzwarte verkleuringen zijn het gevolg van de reactie tussen ijzer en het looizuur (tannine) in het hout. Eiken in contact met cement of beton zal het uitharden hiervan vertragen. **Toepassingen:** Het is niet mogelijk al de toepassingen van eiken weer te geven. Eiken is vanouds de duurzaamste Europese houtsoort en voordat de duurzamere tropische houtsoorten op de markt kwamen in alle duurzame constructies gebruikt. In vrijwel iedere industrie en vrijwel overal is het hout toe te passen.

NOTEN *Juglans nigra L.*

Andere namen: 1. Europees noten, Duits, Frans, inlands, Italiaans, Kaukasisch, Iraans, Slavonisch, Turks, enzovoort. Afhangelijk van de herkomst van het hout, Walnuss (Duitsland), noyer (Frankrijk), walnut (Groot-Brittannië) 2. Amerikaans noten, black walnut. **Groeigebied:** 1. Europa en Azië. 2. Oosten van Noord-Amerika. **Boombeschrijving:** 1. Hoogte 15-30 m, takvrije stam langer dan 6 m, diameter maximaal 1,5 m, gemiddeld 0,5-0,9 m. 2. Tot 45 m hoog, gemiddeld 30 m, rechte takvrije stam gemiddeld 15-18 m lang, diameter 1,2-1,8 m. **Houtbeschrijving:** De kleur van Europees noten is licht grijsachtig bruin tot warm donkerbruin, al of niet voorzien van een fraaie zwartachtige tekening. Amerikaans noten is warm donkerbruin, de kleurverschillen zijn minder groot dan bij Europees noten. Het spint is witachtig. **Bijzonderheden:** Blauwzwarte verkleuringen ontstaan als noten onder vochtige omstandigheden met ijzer in contact komt. In sommige landen wordt het door versneld drogen donkerder geworden spint met het kernhout samen verwerkt. Het spint wordt echter zeer gemakkelijk door insecten aangetast. **Toepassingen:** Als fineer, triplex en ander plaatmateriaal toegepast voor meubelen en betimmeringen, radio televisie- en pianokasten. Verder voor draaiwerk, beeldhouw- en snijwerk muziekinstrumenten, lijsten, knoppen, grepen, geweerkolven en tafels.

MAPLE *Acer saccharum Marsh., Acer nigrum Michx. f.*

Andere namen: Amerikaans hard esdoorn, hard maple, sugar maple, black maple. Amerikaans zacht esdoorn, zacht maple, soft maple, red maple, silver maple. **Groeigebied:** Oostelijk Noord-Amerika en Canada. **Boombeschrijving:** De afmetingen zijn sterk afhankelijk van de groei plaats en de bodemgesteldheid. Normaal wordt de boom 20-25 m hoog (maximaal 30 m) en kan hij een diameter van 1,5 m bereiken. Hard maple kan een hoogte bereiken van 40 m met een 20 m lange takvrije stam. **Houtbeschrijving:** Tussen kernhout en spint van esdoorn bestaat geen of weinig kleurverschil. Over het algemeen vertoont het hout een gelijkmatige structuur. Door een vrij scherpe begrenzing van de groeiringen is op het kwartierse vlak meestal een fijn streepdessin en op het dosse vlak een bescheiden vlampatroon waar te nemen. Kenmerkend zijn de kleine spiegeltes op het kwartierse vlak en de enigszins zijdeachtige glans. Bij oudere bomen kan een bruinachtige kern of donkerbruine streepvorming voorkomen. **Bijzonderheden:** Esdoorn is, zowel met de hand als machinaal, gemakkelijk te bewerken. Bij het machinaal bewerken dient men rekening te houden met de voorkomende golvende draad. **Toepassingen:** Meubelen, betimmeringen, binnenlagen voor tennisrackets, parketvloeren (hard maple vloeren), sportvloeren, beeldhouw- draai- en snijwerk, schaakstukken en damschijven, huishoudelijke artikelen, keukenvoorwerpen (lepel, borstels, enzovoort.), lijsten, knoppen en grepen, linialen, schopstelen, schoenhakken en muziekinstrumenten.

KERSEN *Prunus serotina Ehrh.*

Andere namen: 1. Europees kersen (België, Nederland), Kirsche (Duitsland), cerisier, merisier (Frankrijk), gean, mazzard, wild cherry (Groot-Brittannië). 2. Amerikaans kersen (België, Nederland), American (black) cherry (Verenigde Staten). **Groeigebied:** 1. Europa en Klein-Azië. 2. Zuidoosten van Canada en de oostelijke helft van de Verenigde Staten. Aangeplant en verwilderd in West-Europa. **Boombeschrijving:** Hoogte 18-25 m, takvrije stam tot 6 m lang, diameter 0,6-0,8 m. **Houtbeschrijving:** licht tot donker roodbruin gekleurd. Een typisch gebrek zijn de kleine zwarte gomgangen, vooral in het Amerikaans kersen. **Bijzonderheden:** Kersen met rechte draad laat zich met alle gereedschap goed bewerken. Een snijhoek van 20 verbetert de afwerking van hout met een onregelmatige draad. Laat zich goed tot fineer schillen en snijden, draaien en schuren. **Toepassing:** Amerikaans kersen is regelmatig leverbaar. Het wordt gebruikt voor meubelen en binnenbetimmeringen, zowel massief als in de vorm van fineer. Verder voor (parket)vloeren, draaiwerk, onderdelen van muziekinstrumenten en houtwaren als mesheften, borstelhout, tekenhaken en speelgoed.

TULPEN *Liriodendron tulipifera* L..

Andere namen: Amerikaans populier (nl), American whitewood, Tulpenbaum (d), canary wood, tulip tree (gb), tulipier, bois jaune (f), yellow poplar, tulip poplar, tulip tree (vs). **Groeigebied:** Oostelijk Noord-Amerika. Bij ons in parken en tuinen. **Boombeschrijving:** Snel groeiende boom die in 50 jaar 36 m hoog kan worden, met een diameter van 0,4 m. De maximum hoogte is 50 m, met een 30 m lange takvrije rechte cilindrische stam met een maximale diameter van 1,8 - 2,5 m. **Houtbeschrijving:** Het geelgroene tot bruingroene kernhout steekt vrij scherp af tegen het witachtige spint. Het spint is smal in oude bomen, maar zeer breed in aangeplante bomen. Tulpenboomhout is zacht, matig vast en matig sterk. **Bijzonderheden:** Zoals aan de botanische naam is te zien, heeft deze houtsoort niets met populieren te maken, zodat gebruik van de naam populieren of poplar hier sterk is af te raden. Het stof kan bij bewerking allergische reacties veroorzaken. **Toepassingen:** Lijsten, draai-, beeldhouw- en steekwerk, binnenwerk voor meubelen, tekenborden en gietmodellen voor metaalgieterijen. Voor huishoudelijke artikelen, muziekinstrumenten en speelgoed. In de Verenigde Staten veel gebruikt in de triplexindustrie.

ESSEN *Fraxinus excelsior* L.

Andere namen: 1. Europees essen: Belgisch, inlands, Frans, Pools, Slavonisch essen, olijfessen (Nederland), frêne d'Europe (Frankrijk), Esche (Duitsland), ash (Groot-Brittannië). 2. Amerikaans essen (Nederland). 2a. White ash (Verenigde Staten). 2b. Green ash, red ash (Verenigde Staten). 2c. Black ash (Verenigde Staten). 3. Japans essen (Nederland), tamo (Japan). **Groeigebied:** 1. Europa en Klein-Azië. 2. De oostelijke helft van Noord-Amerika. 3. China en Japan. **Boombeschrijving:** De afmetingen van de es zijn sterk afhankelijk van de groeiplaats en de bodemgesteldheid. De hoogte van de Europese es varieert van 20-30 m, maximaal 40 m. De takvrije stam heeft een lengte van 15-20 m en een diameter van 0,4-0,9 m. **Houtbeschrijving:** Het hout dat wij voornamelijk gebruiken van essen is het zeer brede spint waarvan de kleur varieert van wit tot geelachtig of licht geelbruin. Het kernhout, dat slechts bij bomen vanaf een leeftijd van circa 60 jaar of ouder voorkomt, is bruin. Door het grillige verloop van de kern komt bruin/wit gestreept of gevlamd (kwartiers of dosse) hout voor, dat met de naam olijfessen wordt aangeduid. **Bijzonderheden:** Essen staat bekend om zijn taaiheid. Vaak is men ten onrechte van mening dat het bruine hout minder taai is dan het witte. Van groter belang voor de taaiheid is de groeiringbreedte bij deze ringporige houtsoort. **Toepassing:** Blank en mild essen wordt toegepast voor betimmeringen en meubelen en voor parketvloeren. Voor parket is blank hout gewenst. Olijfessen en blank essen worden veel toegepast als dekfiner voor triplexwandplaten. Wat Europees essen betreft, geldt over het algemeen het volgende: Frans essen is taai en gelijkmatig van structuur en wordt speciaal voor meubelen en turnartikelen gebruikt.

WENGÉ *Millettia laurentii*

Andere namen: 1. Awong (Kameroen), n'toko, n'gondou (Kongo), anong (Guinee), n'son-so (Gabon), mboto, bokonge, dikala-kala, tshikalakala, dikela, kiboto, monkonge, mundambi, wengé (Zaire). 2. Jambire, pangire (Mozambique), m'pande, mpanga (Tanzania), panga panga. **Groeigebied:** 1. Zaire. 2. Tropisch Oost-Afrika, hoofdzakelijk Mozambique en Tanzania. **Boombeschrijving:** Hoogte 20-25 m. De takvrije stam heeft een diameter van 0,6-0,9(-1,2 m). Wortellijsten zijn vaak aanwezig en het bruikbare gedeelte van de stam bedraagt dan ook meestal 8-12 m. De bomen zijn meestal cilindrisch, maar zelden recht en hebben soms een rot hart, scheuren en een ingegroeide bast, verder zijn ze vaak nogal kwastig. **Houtbeschrijving:** Vers gezaagd wengé heeft een licht geelbruine kleur. Aan licht blootgesteld wordt het hout al snel donkerbruin. Wengé heeft het vezelweefsel een zwarte kleur en het parenchymweefsel een (licht)bruine kleur. Beide weefsels komen voor in afwisselende, ongeveer evenwijdige banen. Hierdoor ontstaat op kwartiers gezaagd hout een regelmatige tekening van zwarte en bruine strepen, terwijl dosse gezaagd hout fraai bruinzwart is gevlamd. **Bijzonderheden:** de Bewerkbaarheid is vrij goed, maar gereedschappen stampen snel af en er moet rekening mee worden gehouden dat het hout snel splijt. **Toepassingen:** Meubelen en betimmeringen (zowel in massief hout als in gefineerd plaatmateriaal), trap treden, trapleuningen, parket- en strokenvloeren kozijnen, ramen, deuren (kwartiers gezaagde stijlen en dorpels), draaiwerk, beeldhouw- en hout snijwerk, lijsten.

ZEBRANO *Microberlinia bisulcata* A. Chev.

Andere namen: Izingana, zingana (Gabon, Frankrijk), zebano, zebrawood (Groot-Brittannië), amouk (Kameroen). **Groeigebied:** Tropisch West-Afrika. **Boombeschrijving:** Hoogte 35-40 m, diameter 0,5-1 m. Rechte cilindrische takvrije, 10-15(-20) m lange stam met zwakke wortelaanzettingen aan de voet. In oudere stammen kan rot hart voorkomen. **Houtbeschrijving:** Zebano-kernhout is geelachtig van kleur met donkerbruine aderen die evenwijdig aan de boom as lopen. Wanneer het hout kwartiers wordt gezaagd of gesneden, verschijnt de bekende zebra-achtige streep-tekening waaraan het hout zijn naam te danken heeft. Dosse gezaagd hout vertoont een zeer opvallende vlamtekening. **Bijzonderheden:** Zagen en schaven gaan meestal zonder problemen, soms kunnen inhoudsstoffen de gereedschappen snel afstompen. **Toepassingen:** Het decoratieve, maar zeer druk aandoende Zebano wordt voornamelijk toegepast in de vorm van finier voor onderdelen van meubelen (bijvoorbeeld deurfronten), wandbetimmeringen, winkelinrichtingen en dergelijke. Massief hout wordt gebruikt voor draaiwerk, beeldhouw- en snijwerk, luxe houtwaren, lampvoeten, inlegwerk en handgrepen.

RODE MERANTI *Shorea leprasulo* Miq.

Andere namen: Donkerrode meranti, dark red meranti, nemesu (alleen zware donkerrode meranti), light red meranti (Maleisië), madjau, melebekan, meranti merah, red meranti (Indonesië), dark red serava, red serava, light red serava, obar suluk (Sabah). **Groeigebied:** Zuidoost-Azië, voornamelijk Maleisië, Indonesië, Sabah, Sarawak. **Boombeschrijving:** Hoogte 30-40 m, maximaal 70 m. De 25-30 m lange, gladde, goed cilindrische stam heeft een diameter van 0,5-0,9 m, maximaal 3 m. **Houtbeschrijving:** De kleur van het kernhout varieert sterk van donkerrood tot licht roodbruin en van bleekroze tot rozerood. Aangezien diverse boomsoorten, ook van verschillende herkomst, van het geslacht Shorea rode meranti leveren, zijn kleurnuances en gewichtsverschillen in een partij hout altijd aanwezig. **Bijzonderheden:** Rode meranti wordt geleverd door enkele tientallen Shorea-soorten, waarbij donkerrode meranti en lichtrode meranti niet of soms zeer moeilijk van elkaar zijn te onderscheiden. Verschillende factoren, waaronder kleur en gewicht, kunnen bij de zwaardere soorten lichtrode meranti overeenkomen met de lichtere soorten donkerrode meranti. **Toepassingen:** Binnen- en buitentimmerwerk kozijnen, ramen, deuren, betimmeringen, plinten, trappenhuisen, trap treden, carrosseriebouw en tafels.